

skifti verið vanlig. Annað er tað um lógmanströðuna, og hitt hevur verið fyrsta og onnur viðger av figgjarlógini. Tey eru bæði um heystið. Endin á tingárinum hevur altíð verið merktur av, at ein rúgva av uppskotum skulu skundast ígjøgnum, og tað hevur m.a. havt við sær, at tað hava ikki verið stundir til eitt endaðraskifti. Tað kann hugsast, at tingmenn dempaðu seg eitt sindur í figgjarlógarorðaskiftinum, um tað longu nú varð boðað frá, at tingárið fer at enda við einum stórum orðaskifti, og tað hevði verið uppá sítt pláss, at hetta var nakað, sum bleiv gjørt til ein afturvendandi enda á tingárinum, heldur Jóannes Hansen.

Valstriðið er longu byrjað

Samfelagsfrøðingurin roknar avgjört við, at hugurin hjá politikarunum at taka orðið verður ógvuliga stórur, nú tað verður farið undir at víðgera figgjarlógina:

– Valstriðið sær longu út til so smátt at vera byrjað. Politikarar, sum ikki hava kent ábyrgd fyri at taka lut í politiska orðaskiftinum, hava spískað blýant. Vit hava verið og eru í búskaparligari og politiskari kreppu, men tað er einki, sum bendir á, at vit fara at sleppa undan øllum blaðgreinum, um har nóg av teimum, sum ætla sær at verða vald, fara at boða frá øllum tí, tey fara at syrgja fyri, um tey verða vald.

– Vegastubbar og annað væl kent tykist longu verða tikið fram, og eg ivist ikki í, at hetta eisini fer at merkja orðaskiftið um figgjarlógina. Figgjarlógarorðaskiftið hevur vanligu verið eitt gott høvi hjá politikarunum at markera, hvat teir ynskja til sítt valdømi og sín heimstað. Tí ivist eg einki í, at tingmenn fara at brúka alla ta talutið, sum teir kunnu fáa, nú figgjarlógin verður viðgjørd, og orðaskiftið verður varpað út. Talutið-irnar hjá framsøgumonnunum, figgjarmálaráðharranum og lögtingsmonnum og landsstýrismonnum eru á settar í tingskipanini. Eg rokni við, at teir fara at verða brúktar á samb. og so kann eg eisini ímynda mær, at teir verða nógvir, sum fara at brúka rættin at koma við viðmerkingum til nógvar talur, og tað kundi bent á, at orðaskiftið um figgjarlógina, verður ógvuliga drúgt. Fingu teir longu nú frabodan um, at teir fara at fáa eitt høvi av so at siga sama slag seinni í tingárinum, so hevði tað kanska hjálpt uppá viðgerðina av figgjarlógini, heldur Jóannes Hansen.

Nógv snýr seg um tilrættalegging

Samfelagsfrøðingurin ivast í, hvussu nóg fer at koma av skafti í hesum tingárinum:

– Skulu vit meta út frá tí, sum varð boðað frá, tá lögmaður helt sína røðu á ólav-søku, so fara ein rúgva av uppskotum at koma fyri

tingið. Men eg ivist í, hvussu nóg av hesum fer at verða endaliga viðgjørt í tinginum. Tað fáa vit eina ábending um hesar báðar næstu mátnar. Tingskipanin sigur, at uppskot til lögtingslógir, ríkislógartilmæli og uppskot til samtyktar skulu, fyri at verða viðgjørd, verða framløgd innan 5. mars. Tað er í hvussu so er klárt, at skjótari landsstýrið kemur við uppskotunum, størri er sannlíkið fyri, at tey verða endaliga viðgjørd. Um landsstýrið ger, sum tað plagar, so koma tey flestu uppskotini bóltandi fyrst í mars, og so er rættiliga sannlíkt, at nógvar endar í nevndum og kemur ikki aftur hagani, áðrenn valið verður útskrivað, og so detta tey burtur.

– Tað hevur aftur og aftur verið jabbað upp í saman um, at politiska arbeiðið skal spreiddast yvir alla tingsetuna, og nú fáa vit at síggja, hvør álvara verður í hesum, endar Jóannes Hansen.

Talutiðirnar

Tingskipanin sigur, at tá figgjarlógin er til fyrstu og aðru viðgerð, eiga framsøgumennir hjá flokkunum 20 minuttir í part, tá teir fara fyrstu ferð á pallin. Uppskotsstíllarin, sum er landsstýrismaðurin í figgjarmálum, eigur eisini í fyrstu atlugu rætt til at tala í 20 minuttir, og lögmaður og hinir landsstýrismennir eiga sama rætt til talutið.

Omanfyri nevndu kunnu taka orðið trýggjar ferðir, og tær báðu seinnu ferðirnar kunnu teir tala fíggju minuttir og fimm minuttir.

Løgtingsmennir, sum ikki eru framsøgumenn, eiga rætt til at tala tvær ferðir. Fyrru ferðina kunnu teir tala í fíggju minuttir, og seinnu ferðina kunnu teir tala í mesta lagið í fimm minuttir.

Í tingskipanini stendur, at formaðurin kann í føri, tá hann heldur tað vera hóskiligt, geva lögtingsmonnum orðið at seta fram stuttar viðmerkingar, sum ikki mugu vera longri enn tveir minuttir. Tað er vanligt, at formaðurin gevur tingmonnum høvi til viðmerkingar, men tað er bara formaðurin, sum hevur heimild at gera av, um loyvið skal gevast til viðmerkingar.

Tað stendur eisini í tingskipanini, at lögtingsformaðurin kann loyva frávik frá talutiðnum, sum eru nevndar omanfyri, tá ið vavið í einum máli ger tað neyðugt. Í figgjarlógarviðgerðini plagar landsstýrismaðurin í figgjarmálum at fáa longri talutið, enn aðrir landsstýrismenn, tí tað tekur longu tíð hjá honum at svara øllum tí, sum kemur fram.

Tummas Arabo, fyrrv. strandferðslustjóri:

Havnirnar eru eins stórir trupulleiki sum SL-skipini

-Tú loysir ikki trupulleikarnar við at leiga ella keypa skip. Havnaviðurskiptini mugu fyrsta fáast upp á pláss - og hetta er galdandi fyri Skopun, Oyragejóg og Lørvík sigur fyrrverandi Strandferðslustjórinn Tummas Arabo, sum eisini vísir á enn ein trupulleika, ið vit fáa um ikki so langa tíð, tá strong krøv fara at verða sett til Smyril. Hetta er nakað, sum vit á SL bæði hava sagt og skrivað til landsstýrið fleiri ferðir.

JAN MÜLLER

–Tað er heilt óvugt og ørvitist at fara út og leita eftir skipi til Sandoyarsiglingina, sum kann lúka krøvini. Tað skipið finst snøgt sagt ikki sigur Tummas Arabo, fyrrverandi stjóri á Strandferðsluni.

Hann vísir á, at teir kunnu leita sum teir vilja, men teir finna einki skip fyri Trónda, hvørki í Danmark ella nakra aðrastaðni, sum kann brúkast.

–Skulu teir hava eitt skip, sum lýkur krøvini og sum ikki er longri enn Tróndur, so verður tað 12-13 metrar breitt, og so sleppur tað ikki inn í Skopun. Trupulleikin við Sandoyarsiglingini, at tú einki hevur kunnað gjørt, hevur gjøgnum árin verið havnin í Skopun.

Tekningarnar til nýtt sandoyarskip liggja hjá Skipasmiðjuni og hava ligið og bíðað har í skjótt 10 ár. Tær hava bíðað eftir, at nakað skuldi verða gjørt við havnina í Skopun, men tað eru onantið settir pengar av til at gera havnina nóg góða. Innsiglingin er rætt og slætt ov smál. Landsverkfrøðingurin vildi ikki gera nakað við porturið, fyrr enn hann hevði fingið pengar til tað.

At leiga eitt skip til siglingina er tí burturvið. Við nýggju krøvunum verður tað rætt og slætt ov breitt til at koma inn í Skopun.

Tummas Arabo sigur, at hetta eru mál, sum eru nógvar umrødd á Strandferðsluni gjøgnum árin, og skal tú fara í holt við at loysa hetta málið, so mást tú gera bæði tingini, t.v.s. fyrst broyta havnina og síðani byggja eitt nýtt skip til siglingina fyri at fáa sum mest burtur úr.

Tummas Arabo sigur, at Strandferðslan hevur bæði sagt og skrivað til landsstýrið um hetta fleiri ferðir, men einki er hent í málinum.

Eisini Lørvík og Oyragejóg

–Vit hava sagt frá, at havnaviðurskiptini forða fyri fløgu-umí nýggi amboð til siglingina á øllum rutum innan í Nordoyggjum, útoyggjum í Nordoyggjum og í Suðuroyarsiglingini.

Talan er um Lørvíkssjórd, Vestmannasund og Skopunarfjørð. Landsstýrið hevur vítað av í fleiri ár, at havnirnar við Oyragejóg, í Skopun og í Lørvík hava ikki verið í lagi.

Tummas Arabo ivast ikki í, at verður tað byrjað at byggja eitt skip til Sandoyinna nú, so kann Tróndur vælsaktans klára rutuna eini 2 ár fram ella ta tíð tað tekur at byggja eitt slíkt skip.

–Teir á Skipasýninum eru skilgáðir at hava við at gera, og teir laga seg eftir slíkum eisini, um teir síggja, at nakað reelt verður gjørt fyri at fáa eitt nýtt skip.

Umframt at fara undir bygging av einum skipi so er síðuleypandi neyðugt at byggja havnina út soleiðis, at hon kann taka imóti ein-

tað. Eg kann bert siga, at alt samferðslukervið stendur fyri ómetaliga stórum avbjóðingum. Sandoyggin og Tróndur er ein trupulleiki, men vit standa yvir fyri einum nógvi stórru trupulleika í Suðuroynni um ikki so langa tíð.

Her hugsar hann um kiuttanfrá til Smyril. Hetta vita menn um, so tað er eingin orsök til at gerast kløkkur, tá tíðin kemur, at stórar upphæddir skulu brúkast til at hava Smyril í framhaldandi sigling. Og roknað kann eisini við, at hann kemur at verða tikin úr rutuni í langa tíð til at kunna gera ábøturnar.

–Vónandi fer hetta ikki at taka okkara stýrandi menn á bóli eins og krøvini til Trónd gjørdur tað nú um dagarnar.

um nýggjum og stórru skipi.

Torfør uppgáva at reka Strandferðsluni

–Nú er tú gamal á Strandferðsluni - hvat sigur tú til stöðuna á samferðsluøkinum sum heild?

–Eg kann bert siga, at tað er ein tørfør uppgáva at reka strandferðsluna í Føroyum. Men tað er ein sannroynd, at trupulleikarnir í samferðsluni koma ikki eftir einum degi. Teir hava bygt seg upp, meðan politisku myndugleikarnir hava verið vitandi um tað men einki gjørt.

Uppá fyrispurning hvussu stóran týðning Strandferðslan er fyri Føroyar sigur Tummas Arabo, at hon er alfa og omega fyri hetta landið at hava eitt gott samferðslunet.

–Hvur politiski myndugleikin ikki sovið í tímanum?

–Tað skal eg ikki úttala meg um. Ein og hvør kann gera sær eina meining um